

General De Gaulle

Zadet od srčne kapi je v ponedeljek, 9. novembra, umrl general Charles De Gaulle, bivši predsednik francoske republike. Smrt ga je doletela pri rednem delu — pisal je namreč novo knjigo spominov — v vili v majhni vasi Colombey-les-deux Englišes, kjer je živel, ko ni opravljal državnih poslov. Čez nekaj dni bi bil dopolnil 80. leto starosti.

S Charlesom De Gaulleom odhaja s pozornice francoskega in svetovnega dogajanja vojak, politik in državnik, ki se je v svojem delovanju vedno dvigal nad povprečjem in ki ga bo zato zgodovina morala redno omenjati, ko bo obravnavala obdobje zadnjih 30 let.

Iz v širših krogih neznanega in celo zapostavljenega pehotnega častnika je De Gaulle tako rekoč čez noč postal simbol vsega svobodoljubnega francoskega naroda, ko je dne 18. avgusta 1940 po londonskem radiu naslovil na Francoze poziv, naj vztrajajo v boju proti hitlerjevskemu nasilju, naj se upirajo okupatorju, kajti Francija še ni premagana, čeprav je zasedena po tuji, sovražni vojski.

S tem svojim pogumnim korakom je De Gaulle, ki se do tedaj ni aktivno ukvarjal s politikom, dejansko rešil čast in dostojanstvo francoskega naroda, ki so ju bili ponižali nekateri njegovi predstavniki, ko so sklenili premirje s Hitlerjem in nato z njim začeli tudi sodelovati.

De Gaullova politična pot se torej začne v hudih časih in celo s smrtno obsodbo, ki jo je nad njim izreklo sodišče kolaboracionistične vlade. Hudi časi so zahtevali ljudi izrednih sposobnosti. Kljub številnim oviram in težavam je De Gaulle postal duša »Svobodne Francije« in se leta 1944 kot osvoboditelj skupno z zahodnimi zavezniki vrnil v komaj osvobojeni Pariz.

Dve leti je bil predsednik vlade, a se nato umaknil iz aktivnega političnega življenja, ker se ni mogel sprijazniti s tedanjim strankarskim režimom, ki je bil vedno tuj njegovi miselnosti in njegovim osnovnim političnim konceptom. Kljub temu pa je bil v javnem življenju prisoten, ker je dal pobudo za ustanovitev političnega gibanja »Rassemblement du peuple français«, predhodnika poznejše množične gaulistične stranke.

Francija je medtem doživljala strahotne krize, ki so bile v zvezi z vedno hitrejšim razvojem dekolonizacije, to je osvobajanja nekdanjih kolonialnih narodov. Leta 1958 je bila Francija zaradi dogodkov v Alžiriji na robu državljanske vojne. Tedaj so se odgovorni politiki, med njimi predsednik republike Coty, spomnili na generala De Gaulle,

(dalje na 2. strani)

TODA KDO NAJ TO PREPREČI?

Ves svetovni tisk je poln tožb nad zastrupljanjem in okuževanjem narave. Priporočajo nam o tem, da se zaprta morja, kot so Sredozemlje in zlasti Baltik ter Jadran, spreminjajo zaradi strupenih snovi, ki jih reke nosijo vanj, v mokre puščave brez življenja; da je Atlantik že na stotine milj pred New Yorkom samo rumena gnojnica, da se sušijo gozdovi zaradi strupenih plinov tudi že ponekod v Sloveniji, v Mežiški dolini in v bližini tovarne aluminija na Strnišču; da vdihavamo vedno bolj okužen zrak; da pijemo okuženo vodo; da poginejo ribe v zastrupljenih rekah; da se je spremenila Skočjanska jama v smrdečo mlakužo, da strupi za uničevanje mrčesa uničujejo ptice; da umetna gnojila spreminjajo zemljo v puščavo itd. itd. Toda nihče nam ne pove, noben list, noben strokovnjak ne skuša odgovoriti na vprašanje, kdo naj to prepreči.

In zares? Kdo ima moč in oblast, da to prepreči? Listi se obračajo na posameznika, kakor da je posameznik kriv, da je tako kakor da je posameznik kriv, da je tako, bije ali lahkomišelnosti uničuje naravo in s tem svet, v katerem živi. Toda ali je res kriv posameznik? oPsameznik hoče in mora vendar hoditi opran in snažen okrog in spati hoče na čistih rjuhah, zato je nujno, da uporablja pralne praške za pralnik. In posameznik ni kriv, če v trgovinah ne dobi drugačnih pralnih praškov, kot take, ki vsebujejo strupe.

KAJ MORE POSAMEZNIK PROTI TEMU?

Posameznik meni, da ima pravico do avta, tembolj, ker postajajo javna vozila vedno manj zanesljiva in vedno dražja. Kdo se danes še lahko zanesa na avtobusni promet, ko osebje skoraj vsak drugi dan stavka in večsih celo po tri dni skupaj? Kdo se lahko zanesa, da bo vozil vlak prav tisti dan, ko bi moral odpotovati, in da ravno tisti dan ne bo kaka železničarska ali splošna stavka? Meni samemu se je že večkrat pripetilo, da nisem mogel odpotovati tisti dan, ko sem nameraval, ker vlaki zaradi stavk niso vozili, — da o tramvajih in avtobusih niti ne govorim. Res je, da avti zastrupljajo zrak s svojimi izpuhi. Toda kaj more storiti posameznik proti temu? Da se odpove avtu in ponižno prenaša vso nemarnost javne prometne službe in muhavosti sindikalistov, ki proglašijo, da ne bodo vozili vlakov, avtobusov in tramvajev, nato pa se z avtom veselo odpeljejo za dan ali dva na izlet, po možnosti v inozemstvo, prav tako pa tudi oni, proti katerim stavka; le tisti, po navadi najmanj premožni, ki se vozijo z avtobusi in tramvaji, so dejansko prizadeti. O tem se je lahko prepričal že vsakdo.

Morda bi lahko kmete prepričali, da ne bi uporabljali strupov za uničevanje mrčesa in umetnih gnojil s snovmi, ki uničujejo glivice v zemlji. Toda konkurenca jih bo v tem

pogledu strla in poleg tega vemo, da so v Evropi latifundije in ogromne količine nacionalizirane zemlje, kjer veleposestniki in kolektivi, ki upravljajo z njo, brez pomisleka uporabljajo strupe na veliko. In kje naj dobi kmet druga naravna gnojila, ko pa danes uporablja traktor namesto konjev in volov?

OBLASTI SO ODGOVORNE

Stvar je treba zagrabit drugače. Apelarati je treba na oblasti. Te bi morale z zakoniti in s strogim nadzorstvom zagotoviti, da industrije ne bi več izdelovale čistil iz strupenih kemičnih snovi. Z zakoni in policijsko izvršilno silo bi morale oblasti zagotoviti, da bi si tovarne preskrbele primerne filtre in ne bi več puščale strupenih odpadkov v reke, jezera in morja. Z zakoni in s policijskim nadzorstvom bi bilo treba preprečiti, da avtomobilisti ne bi po nepotrebnem okuževali ozračja s strupenimi izpuhi. In pospešiti bi bilo treba raziskave, da bi avtomobilske industrije končno izdelovale avte, ki bi manj okuževali ozračje. Pravijo, da prototipi takih avtov obstajajo že leta, a da se protivijo njihovi množični izdelavi mednarodne petrolejske družbe, ki imajo, kot znano, velikanško gospodarsko-finančno in s tem tudi politično moč, da lahko vplivajo na zakonodajo. In ko vsak dan beremo o novih petrolejskih ladjah-velikankah z nad dvesto in celo tristo tisoč ton, se dobro zavedamo, da pomeni ena sama taka ladja nevarnost za uničenje življenja v velikem delu oceana ali in zlasti zaprtega morja, če steče nafta po nesreči iz nje. Toda kdo protestira proti gradnji in plovbi teh velikank? In kdo protestira proti gradnji velikanskih letal in vedno večji gostoti zračnega prometa, ki uničuje ozračje, ker ga napolnjuje s plini, dimom in ropotom?

KDO JE DANES SOVRAŽNIK DRUŽBE

Oblasti so tiste, ki bi se morale zavesti svoje odgovornosti spričo nevarnosti, ki grozi človeškemu rodu. Oblasti, predvsem seveda zakonodajne in izvršilne, lahko v resnici nekaj store v tem pogledu. Ustvarjeni bi morali biti organi oblasti, ki bi imeli zakonita, od parlamentov poverjena polnomočja, da začno preprečevati uničevanje naravnega okolja in to z vso avtoriteto. Današnji svet ne potrebuje več diktatorjev, ki preprečujejo tiškovno in združevalno svobodo ter politični pluralizem, ne potrebuje ne tajnih policij ne posebnih sodišč za sojenje »političnih zločinov«. Potrebuje pa oblasti, ki se zavedajo novega časa in novih nalog.

Danes ni sovražnik družbe in države tisti, ki vpije na cesti »dol ta in ta!« ali »gor ta in ta!«, ampak tisti, ki industrijsko izdeluje strupe za uničevanje narave, izdaja dovoljenja za gradnje, ki žrejo polja in gozdo-

(Nadalj. na 2. strani)

V Celovcu proslava pomembnih obletic

Narodni svet koroških Slovencev je v nedeljo, 8. t.m. priredil v dvorani Doma glasbe v Celovcu proslavo, na kateri so udeleženci obhajali več važnih zgodovinskih obletic. Letos poteka namreč 15 let od podpisa avstrijske državne pogodbe, 25 let od osvoboditve in hkrati 100 let od ljudskih taborov, ki so dokaz prebujene slovenske narodne zavesti.

Dvorana je bila za to priložnost nabito polna. Med gosti smo opazili jugoslovanskega generalnega konzula v Celovcu Karmela Budihna in ženo, deželnega svetovavca Furlanije - Julijske krajine dr. Draga Stoka, političnega tajnika Slovenske skupnosti iz Trsta dr. Draga Legiša, predsednika Slovenske prosvete iz Trsta Marija Maverja in druge javne delavce s Primorskega. Prisotna sta dalje bila predstavnik koroške deželne vlade.

Po uvodnih besedah tajnika dr. Zerzerja je v imenu Slovencev Furlanije - Julijske krajine udeležence pozdravil dr. Drago Stoka. Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Vošpernik je nato v slavnostnem govoru orisal zgodovinski razvoj Koroške in njenih ljudi v zadnjih sto letih ter se zlasti dotaknil vprašanj, ki danes najbolj žulijo koroške Slovence. Tako je omenil še vedno pereče šolsko vprašanje, neizvajanje 7. člena državne pogodbe, ki predvideva zaščito manjšine, skratka vedno aktualno vprašanje, kako dejansko zagotoviti polno enakopravnost obeh narodnih skupin, ki živita na Koroškem.

V drugem delu prireditve je najprej nastopil mešani pevski zbor iz Rojana, ki je pod vodstvom Humberta Mamola ubrano zapel več ljudskih in umetnih pesmi. Prijetno presenečenje so udeležencem pripravili mla-

di člani tamburaškega orkestra »Tamburica« iz Trajštofa na Gradiščanskem, ki ga je mojstrsko vodil Oto Kuzmič. Izvajanje hrvaških ljudskih motivov je prineslo še posebno veselo noto v dvorano. Lepo se je predstavila tudi folklorna skupina iz Sel z značilnimi ljudskimi plesi. Prireditve se je zaključila z nastopom mešanega zbora prosvetnega društva »Danica« iz St. Vida v Podjuni, ki ga vodi Hanzej Kežar. Zbor je neprekosljiv v izvajanju koroških ljudskih pesmi.

— o —

Abesinski cesar Haile Selassie doživlja pravo zmagoslavje na svojem obisku v Italiji, 25 let po koncu druge svetovne vojne in skoro 35 let po italijanskem napadu na svojo državo.

— o —

Socialnodemokratska stranka nemškega kanclerja Brandta je doživela poraz na Hesenskem. Rešili so jo liberalci, ki so ohranili svojih 10 odst. glasov, tako da imata obe stranki v hesenskem parlamentu še vedno majhno absolutno večino. V vsedravnem merilu pa Brandtova stranka danes verjetno izgubila, ker niti z liberalci ne bi dosegla večine.

— o —

Italijanske tovarne avtomobilov so dvignile cene avtomobilov za 3-4 odst. Vzrok so večji proizvodni stroški.

Vzpostavljeni diplomatski odnosi

Prejšnji petek, 6. novembra, je stopil v veljavo kitajsko - italijanski dogovor o obnovitvi diplomatskih odnosov med obema republikama. V sočasni izjavi zunanjih ministrov obeh držav je rečeno, da bosta obe podpisnici spoštovali medsebojno suverenost, ozemeljsko nedotakljivost, nevmešavanje v notranje zadeve, razvoj kulturnih, gospodarskih in diplomatskih odnosov. V času treh

mesecev si bosta Rim in Peking izmenjala veleposlanike.

Italijansko zunanje ministrstvo je še dalo, da so se pogajanja dolgo vlekla zaradi Formoze, kjer je maršal Čang kajšek ustanovil Narodno kitajsko republiko. Peking je zahteval od Italije, da prizna Taivan ali Formozo za sestavni del Ljudske republike Kitajske. Italija je pa uveljavila svoje stališče, da ne more ona odločati, do kod segajo meje kake države. Vzame pa na znanje izjavo, da je ta otok del kitajske ljudske republike.

Ta izjava pa je dala povod, da je Formoza prekinila diplomatske odnose z Italijo in je že odpoklicala svojega poslanika iz Rima. V protestnem pismu zunanjemu ministru pravi formozska vlada, da je Italija priznala kitajske komuniste in režim, ki se je s silo polastil kitajskega kontinentalnega ozemlja.

Kljub političnemu prelomu pa se bodo še obdržali trgovinski stiki med Formozo in Italijo.

— o —

TODA KDO NAJ TO PREPRECI?

(Nadalj. s 1. str.)

ve ter onečejajo vasi, ki kopiči gnojišča v le mest sredi polj in blizu vasi, gluh za vse te proteste, in ki odreja policistom, da morajo strogo in pri priči kaznovati avtomobilista, ki napačno parkira, čeprav le za nekaj minut, skozi prste pa gledajo tistim, ki s smradom in strupom industriji uničujejo reke, morja in zrak.

Seveda, tudi posamezniki in organizacije imajo tu svojo odgovornost: zahtevati bi morali, ob vsaki priložnosti in vedno bolj, da se zakonodajne in izvršilne oblasti zavedo teh svojih dolžnosti in teh svojih funkcij. Novi čas, z zmagoslavjem tehnike, zahteva tudi novo miselnost, prevrednotenje pojmovanj, in novo zavest glede nalog in odgovornosti oblasti. Kar se je zdelo še pred polstoletjem malenkost ali po liberalnem pojmovanju pravica vsakega tovarnarja, je danes lahko že čisto objektivno zločin nad naravo in nad človeštvom.

General De Gaulle

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki je živel v vasi Colombey-les-deux Eglises in ga naprosili, naj prevzame oblast v državi. General je prošnjo sprejel, a hkrati postavil svoje pogoje, med katerimi so bili razpust poslanske zbornice, razpis novih volitev. S tem se je dejansko pričelo obdobje 5. francoske republike, za ureditev katere je značilna velika oblast izvršnih vladnih organov ter zlasti oblast ter pristojnost državnega poglavarja.

Priznati je treba, da je De Gaulle v tem očljivem zgodovinskem trenutku ponovno razumel zahtevo časa in srečno izpeljal alžirsko vprašanje, pri čemer se ni pomišljal sprejeti odkrit boj s francosko desnico, torej s tistimi silami, ki so pripomogle, da je ponovno prišel na oblast. Francijo je rešil pred veliko notranjo krizo, hkrati pa omogočil afriškim narodom do narodne in državne neodvisnosti.

Desetletje njegovega vladanja označujejo predvsem tri dejstva: dejanski izstop Francije iz Atlantskega zavezništva, vztrajno francosko prizadevanje, da bi Velika Britanija ne postala članica Skupnega evropskega tržišča, ter odprtje Francije na Vzhod.

Mnogi so na Zahodu De Gaulla ostro kritizirali zaradi njegovih stališč do vseh teh vprašanj. Določene kritike so gotovo delno tudi upravičene, temveč razumeti je treba, da je bil pravkar umrl general mož izredno močnega značaja, mož, ki je izšel iz stare

šole, za katero je bila politika bolj boj med različnimi idejami in bolj abstraktnimi koncepti, kot konfrontacija stvarnih programov, pri katerih prihaja v poštev tudi gospodarsko-družbena plat. Vrh tega je bil De Gaulle velik patriot, zaljubljen v »svojo« Francijo ter v njeno »veličino«, o kateri je napačno mislil, da še obstaja in da se lahko še vedno uveljavlja kot nekdanj.

Prav študentovski nemiri, ki so bili pred dvema letoma v Franciji, pa so dokazali, da ga mladi rodovi ne razumejo. Ironija usode je, da se je moral umakniti z oblasti prav v trenutku, ko je nameraval izvesti dve daljnosežni reformi, to je upravno decentralizacijo ter soudeležbo delavcev pri vodstvu podjetij; ta je bila sicer še nejasno formulirana, vendar je prav z njo De Gaulle ponovno dokazal smisel in čut za resnične probleme našega časa. Tudi v politiki novih odnosov z vzhodnimi deželami je bil general predhodnik, kar mu je treba vsekakor šteti v dobro, četudi je pri obravnavanju teh odnosov videl samo ali predvsem koristi Francije.

S smrtjo generala De Gaulla sta Francija in svet gotovo zgubila krepko osebnost. Z njim je tudi zginil zadnji izmed »štirih velikih«, ki so med zadnjo vojno vodili protihitlerjevske koalicije. Roosevelt, Stalin, Churchill in De Gaulle pa bodo ostali zapisani v zgodovini kot najbolj pomembne osebnosti našega stoletja.

Naši pogledi

Kmalu po Kanadi je tudi Italija vzpostavila diplomatske odnose s kitajsko ljudsko republiko. S tem se vedno bolj odpira svetu tudi

Kitajska stvarnost

● Kitajska in njena najstarejša še trajajoča civilizacija sta bili že od nekdaj uganka za ostali svet. Še fevdalno urejena je v nekaj-desetletjih stopila naravnost v atomsko dobo. Korak ni bil lahek, posebno če pomislimo na starodavno tradicijo in konservatorizem kitajskega kmeta. Najbrže je bila za ta dvig najprimernejša trda roka komunističnega režima. V sosednji Indiji na primer demokratična država podeljuje visoke apanaže maharadjem, medtem ko ogromno število njenih državljanov še vedno umira od lakote in deli svoj živež s »svetimi« kravami. Na Kitajskem pa ima sedemsto milijonov ljudi vsaj svoj vsakdanji kruh.

Enaindvajset let vlade pa niso prinesla Maoju vseh zaželenih končnih ciljev, zlasti na ekonomskem področju. Prva povojna leta je sicer z rusko pomočjo Kitajska napredovala, vendar Rusi niso mogli močno investirati, takokot si je Mao želel. Zato je leta 1957 skušal uresničiti samostojen ekonomski načrt, ki pa se ni obnesel. Zaradi tega se je znižal ugled partije na Kitajskem bolj kot katerikoli vojaški poraz. Ljudi je prevzel cinizem, širila se je brezposelnost. Ko se je Mao po vrsti potovanj po kitajskih provincah prepričal, da državo preveva »spontana tendenca h kapitalizmu«, se je odločil, da obnovi revolucijo. Zaupal jo je zvestemu Lin-Piaju.

Celotna kulturna revolucija je temeljila na globokem ortodoksnem prepričanju, da Mao-ve misli vsebujejo celotno resnico: postavljati jih v dvom ali jih celo zanikati pomeni postati heretik, ki ga je treba odstraniti od skupnosti. Kulturna revolucija je privedla skoraj do civilne vojne, sprožila je krute spopade in pokole ter vrsto čistk, ki so v veliki meri odsevale Mao-ov osebni boj za ohranitev režima. Čeprav je kulturna revolucija privedla do več nesmiselnosti (naj omenim le prepoved izvajanja skladb »fevdalno-buržuazno-revizionističnih

Vsak problem ideološkega reda, vsak spor v narodu lahko razrešimo z demokratičnimi metodami, z diskusijami, s kritiko, s prepričevanjem, s poučevanjem; ne moremo pa jih reševati z vsiljevanjem in avtoritarnimi metodami.

Mao tse tung

skladatelj kot so Bach, Beethoven, Mozart) zgleda, da je le utrdila neko notranjo stabilnost. Lahko rečemo, da je tudi v tej svoji drugi revoluciji Mao zmagal in se je še bolj uveljavil kot oče kitajskega komunizma.

Kitajska se sedaj odpira zunanemu svetu, navezuje diplomatske odnose in stopa v mednarodni forum, to je, v Organizacijo Združenih Narodov. Mar pomeni to konec tradicionalnega kitajskega izolacionizma? Morda. Vsekakor je kitajsko politiko nemogoče predvidevati, mogoče jo je samo komentirati.

Peter

● Italija, kot tudi vse ostale članice O.Z.N. bodo še ta mesec postavljene pred izbiro, ali naj sprejmejo ljudsko republiko Kitajsko v Združene narode in v Varnostni svet, kjer ji po vseh pravih mednarodnega prava pripada en sedež, ali ne. Italija je v povojnih letih volila proti njenemu vstopu v O.Z.N., zadnja leta pa se je pri glasovanju vzdržala. Letos je s Kitajsko vzpostavila redne diplomatske odnose prav pred glasovanjem v glavni zbornici Združenih narodov.

Če pa se bo italijanska vlada ponovno odločila za nejasen odnos, ali pa bo podprla ameriški odpor proti sprejemu Kitajske, se bo težko branila očitne dvoje igre, očitek, ki je v vseh povojnih letih prevečkrat upravičeno in tudi neupravičeno letel na njen račun. Posebno pa je v sedanjem političnem trenutku za Italijo zelo pomembno, da zaradi svoje vloge v ustvarjanju bolj povezane in s tem ekonomsko in politično trdnjše Evrope zavzema zelo jasna in odprta stališča v mednarodni politiki.

Na drugi strani pa je v primeru Kitajske prav nerazumljivo in tudi neopravičljivo obnašanje ameriške vlade, ko napravi vse, da bi ignorirala kitajski pomen in njen vpliv v mednarodnem prostoru s tem, da ji ne priznava suverene in polnopravne državnosti. V resnici pa se že leta ameriški diplomati razgovarjajo v Varšavi s kitajskimi. V praksi torej Amerika le priznava Maoju mesto voditelja kitajskega ljudstva in kitajske države. Tudi Amerika bo morala prav kmalu razrešiti ta svoj dvojni odnos, če se bo hotela rešiti neprijetnega očitka dvojne igre.

Boris

V soboto, 14. t. m. bo ob 20. v dvorani v ulici Risorta na vrsti letošnje drugo versko predavanje. Govoril bo profesor za pedagogiko in katehetiko na teološki fakulteti v Ljubljani dr. Valter Dermota o temi »Moderni starši pred moderno mladino«. Prav bi bilo, da se udeležijo predavanja predvsem mladi in da po predavanju posežejo tudi v diskusijo.

Pri ljubljanski založbi Tromostovje so izšle tri zanimive knjižice, ki na sodoben način obravnavajo aktualne in za današnji svet značilne teme.

Prvo knjižico, ki ima naslov Krščanska avantura, pisatelj Alojz Rebula zaključuje: To je nov razgled, ki se tesnobnemu človeku atomske dobe odpira kakor pokrajina... kjer more

biti določena (krščanska) avantura ne samo dostojanstvena, ampak tudi osrečujoča. V drugi knjižici z naslovom Mahatma Gandhi in njegova misel nam dr. Jurij Zalokar prikaže življenjsko delo in nekatere osnovne misli velikega nauka, ki nam ga je zapustil ta še premalo poznani indijski mislec in sociolog. Tretje delo je sestavil pisatelj in mislec Edvard Kocbek in mu dal naslov Eros in seksus. V njem nam prikaže, kakšno vlogo imata ljubezen oz. spol v vsakdanjem praktičnem življenju, kakšen je bil njun razvoj v zgodovini in kakšen naj bo naš odnos do njiju. Vse tri knjižice je dobiti v Tržaški knjigarni in jih priporočamo zlasti tistim prijateljem, katere zamika vsakdanja življenjska problematika in se ob njej znajo tudi nekoliko poglabiti.

Plsma uredništvu

DRAGA ALENKA!

Bral sem Tvoj odgovor v zadnji številki Novega lista in k temu bi rad dodal svoje mnenje.

Kakor se popolnoma strinjam s Teboj glede razločka med psihološko-filozofskim vidikom in politično-zgodovinskim, tako se vendarle ne morem strinjati s Tvojim zaključkom. S svojim citatom si Ti samo še enkrat potrdila svoje strogo psihološko-filozofsko stališče. Popolnoma pa si obšla odgovor F.J., (ki po mojem tudi ni bil tako hud, kot se je zdel bralcu Č. Božiču). F.J. te je po mojem mnenju samo hotel posaditi iz eteričnega filozofiranja na trdna in gola tla resničnosti in življenja.

Da, življenja, ker življenje ni razglabljanje o zlu, ampak je vse kaj realnejšega. Življenje postavlja človeka pred izbiro, v katerih se mora opredeliti, če ni omahljivec ali če ni O.R.

Citirala si Listino, drugi del Kocbekovega dnevnika. Zato bi Ti jaz citiral predgovor iz drugega dela, Tovarišije: »...morem... mnogim takratnim zunanjim težavam in notranjim stiskam navkljub javno izreči, da se moja odločnost... ves čas do danes ni omajala. ČE BI SE MORAL DANES ZNOVA ODLOČATI V PODOBNIH OKOLIŠČINAH, BI TO STORIL TAKO, KAKOR SEM BIL STORIL TAKRAT.« (Tovarišija, Predgovor, str. 5).

S psihološko-filozofskega vidika je tudi to moralno in pošteno: po vesti sprejemati na svoja ramena težo bremen in odgovornosti.

Ljubo

SUSLOV KRITIZIRA

Ob triinpetdeseti obletnici oktobrske revolucije je imel vodilni član osrednjega odbora sovjetske komunistične stranke Mihael Suslov pomemben politični govor. V kremeljski palači kongresov ga je poslušalo šest tisoč oseb.

Suslov, ki velja za ideologa stranke, je v poldrugo uro dolgem načelnem govoru kritiziral marsikatero točko sovjetske strankine in državne politike. Grajal je tako imenovane leve lažikomuniste v strankah po svetu, ki skušajo vsiliti komunističnemu gibanju svoje misli v škodo delavskim koristim. Take osebe je treba izključiti iz komunističnih vrst.

Navzoči so z napetostjo pričakovali tudi tisti del govora, ki razpravlja o gospodarstvu in poljedelstvu v Sovjetski zvezi. Suslov je poudaril, da je letošnji pridelek presegel lanskega, toda še vedno ne zadostuje naraščajočim potrebam ljudstva. Posebno preskrba z mesom, je dejal, je še zelo pomanjkljiva. Srednja raven ljudskih potreb terja od kmetijstva še mnogo več. Natančnejših podatkov o proizvodnji pa Suslov ni navajal, kar je bilo ob podobnih priložnostih v prejšnjih letih v navadi.

TEOLOŠKI TEČAJ

Na teološki fakulteti v Ljubljani se je v torek začel poseben bogoslovni tečaj za laike. Namenjen je zlasti izobražencem in študentom. Osrednje vprašanje na tečaju, ki traja od 9. do 26. novembra, je: »Kaj nam naposled prinaša Kristus?«

Na sporedu tečaja je bil kot prvi predavatelj naš tržaški pisatelj Alojz Rebula z razpravo: »Lik Sina človekovega«. Sledi še deset drugih predavanj bogoslovnih profesorjev in strokovnjakov. Po predavanjih sledi vedno tudi razprava.

Tržaškega

Navodila Kmečke zveze za popis kmetijstva

Kot je bilo že objavljeno tudi z javnimi lepakmi, je od 25. oktobra do 30. novembra po vsej državi drugi popis kmetijstva in hkrati, po predpisih Skupnega avropskega trga, tudi zbiranje podatkov za ustanovitev trtnega katastra.

V ta namen že hodijo pooblaščenca osrednje statističnega zavoda oziroma trgovinskih zbornic kot njegovih perifernih organov od hiše do hiše na kmetih, da zbirajo potrebne podatke in popisujejo stanje kmetijskih obratov.

V ta namen so bile tudi v naši pokrajini ustanovljene posebne komisije, pokrajinska in v vsaki občini občinska, v katerih so tudi predstavniki Kmečke zveze.

Ker so se začeli po naših domačijah že oglašati popisovavci, meni Kmečka zveza, da je našim kmetom potrebnih nekaj navodil in pojasnil.

1. Vsakdo lahko zahteva, da mu popisovavec izpolni popisno polo v slovenščini. Take pole morajo biti na razpolago in je zato ne samo pravica, ampak tudi dolžnost vsakega slovenskega kmeta ali polkmeta, da zahteva, da ga popisovavec vprašuje in da izpolni polo v njegovem jeziku, da bi ne bilo nespo-razumov.
2. Ker je namen popisa zgolj statističen, to se pravi ugotovitev dejanskega stanja našega kmetijstva, in nima zato nobene zveze s kakšnimi davki ali s čim podobnim, naj vsak da čim točnejše podatke o svojem posestvu. Prav gotovo ni v interesu tržaških kmetov, da bi skupni podatki o našem kmetijstvu prikazovali stanje, ki bi bilo slabše od dejanskega. To bi namreč znalo neugodno vplivati na dodeljevanje javnih prispevkov za našo pokrajino in na gledanje deželne oblasti na našo potrebo.
3. V naših krajih je mnogo obratov »polkmečkih«, to se pravi, da je poglavar ali drug član družine tudi v službi, ali kljub temu jih lahko imamo za dobre kmetije. Treba je, da so tudi ti obrati primerno upoštevani pri popisu in po njem.
4. Za gospodarje, ki bi ne dali točnih podatkov, so predvidene precejšnje globe. Vsi po-

datki so pa po zakonu vezani na najstrožjo uradno tajnost in se ne smejo uporabiti v noben drug namen razen za statistiko.

— o —

PLOŠČE PRIMORSKIH AVTORJEV

Letos je izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 25 gramofonskih plošč s slovenskimi literarnimi teksti za osnovne in srednje šole. Ker pa se čitanke za slovenske šole na Tržaškem razlikujejo od tistih v Sloveniji, je bilo potrebno pripraviti še štiri dodatne plošče s poudarkom na primorskih avtorjih.

Te izvajajo igralci Slovenskega gledališča

Ločitev zakona na Tržaškem

Statistike kažejo, da je v prejšnjem letu bilo predloženih v okrožju tržaškega prizivnega sodišča 415 prošelj za ločitev zakona. Če ta podatek primerjamo s številom prošelj, ki so v istem obdobju bile predložene na celotnem državnem ozemlju — upoštevajoč seveda število prebivalstva — ugotovimo, da je v naši deželi ta pojav manj razširjen kot drugod. (V Italiji je bilo v istem času predloženih več kot 12 tisoč prošelj).

Sodne oblasti so v tržaškem okrožju rešile v istem času 404 prošnje; od teh jih je bilo 208 soglasnih prošelj, 196 pa enostranskih. Če upoštevamo soglasne prošnje, ki jih je bilo 208, je v 179 primerih prišlo do dejanske ločitve.

Glede na te številke je tržaško okrožje zasedlo lani deveto mesto na zadevni lestvici celotnega državnega ozemlja. Pred tržaškim so na lestvici sledeča okrožja: Turin (778 potrjenih ločitev), Rim (563), Milan (550), Bologna (437), Genova (431), Benetke (309), Firenze (286) in Neapelj (263). Kar zadeva tržaško okrožje je 27 soglasnih prošelj bilo opušenih, pri dveh pa je prišlo do sprave. Kar zadeva 196 enostranskih prošelj ločitve, jih je bilo kar 113 — to se pravi več kot polovica — opušenih, 73 priznanih, 7 zavrženih in v treh primerih je prišlo do sprave.

v Trstu, izdala pa jih je Tržaška knjigarna skupaj z Mladinsko knjigo.

V torek, 17. novembra, ob 17. uri bo v Kulturnem domu v Trstu predstavitev te pomembne kulturne pridobitve.

Tržaška knjigarna

DOPOLNILNI TEČAJ ZA UČITELJIŠČNIKE

Tudi v tem šolskem letu bodo dopolnilni tečaji za že diplomirane učiteljiščneke na sedežu posameznih učiteljišč v smislu zakona št. 910 z dne 11.12.1969.

Tečaji bodo trajali od 11. januarja do 25. junija 1971.

Državni svet je z novejšim sklepom določil, da se udeleženci tečaja lahko istočasno vpišejo na univerzitetne fakultete.

Kdor se želi udeležiti tega tečaja, naj se za podrobnejša pojasnila javi pri ravnateljstvu Učiteljišča A. M. Slomšek v Trstu, Ulica Caravaggio 4.

V istem enoletnem obdobju je v tržaškem sodnem okrožju prišlo do razveljavitve treh zakonskih zvez, v dveh primerih pa je bila priznana veljavnost tuje zakonske razveze.

— o —

PREJELI SMO

KAKO OZDRAVITI »BOROVE« FINANCE?

V nekem ljubljanskem dnevniku je bil objavljen pred kratkim članek »Bor v zagati«, ki je poročal o pogovoru članov nadzornega odbora športnega združenja »Bor« Jožeta Cesarja, dr. Rafka Dolharja in Stanka Pertota z zastopniki zveze za telesno kulturo Slovenije. V pogovoru so orisali kritični položaj v katerem se je znašel »Bor«. Združenje tarejo, kot so povedali omenjeni odborniki, nevdružne finančne razmere, saj ima že 5 milijonov lir dolga, živi pa praktično brez vsake podpore, le v zadnjem času je dobilo od SKGZ za najnujnejše potrebe dvakrat po 200.000 lir.

Mislím, da se vsi zavedamo, kako važna je dejavnost »Bora« med našo mladino, zato se mi zdi čudno, da naša javnost dopušča, da se otepa to zaslužno združenje v takih težavah. Slovenci na Tržaškem na splošnem nismo revni ljudje in mnogi posamezniki med nami nesejo mesečno več v banko, kot bi potrebovalo SP »Bor« za svoje enomesečne stroške. Zakaj se ne bi tisti, ki nam je do tega, da »Bor« ne utone v denarnih težavah, prostovoljno obdavčili za mesečne prispevke »Boru«? Mislím, da ni treba drugega kakor sporočiti združenju, koliko smo pripravljene mesečno prispevati v njegovo blagajno. Sam osebno se obvezujem, da bom mesečno prispeval za »Bor« 1000 lir. Ker v telefonskem imeniku ne najdem naslov »Bora«, naj bi ta sporočil, kam se mu lahko pošiljajo prispevke. Tokrat bom poslal svojih 1000 lir na naslov odbornika dr. Rafka Dolharja.

Vabim vse naše ljudi, da se sami prostovoljno obdavčijo za mesečne prispevke »Boru« in jih pošljejo za zdaj morda na isti naslov. Na podoben način so se pred kratkim obdavčili Norvežani v prid svoje smučarske športne zveze, ki se je tudi znašla v težavah, tako da je bila nevarnost, da bi morala odpovedati udeležbo na važnih mednarodnih tekmah. Vsaka norveška družina se je obvezala, da bo plačala mesečno v blagajno smučarske zveze 10 kron (malo manj kot 1000 lir). Kdor hoče, seveda lahko plača več. Zakaj bi tega ne mogli tudi mi Slovenci na Tržaškem?

Tržaški Slovenec

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

Tekoči računi — hranilne vloge — krožni čeki
varnostne skrinjice — neprekinjena blagajna

Dopisniki po vsej Italiji

MENJAVA VSEH TUJIH VALUT

TRST - ULICA FABIO FILZI ST. 10

TEL. ST. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: **BANKRED**

Pisma uredništvu

Spoštovano uredništvo,

Zapis v vašem časniku o potrebi obdelave slovenskih narečij mi je vzbudil nekaj misli o tem.

V miselnosti naših izobražencev, posebno šolnikov, še ni jasno opredeljen pojem narečja in tudi ne odnos med narečjem in pravorečjem. Zanimivo je, da prevladuje mišljenje, da se sme neka krajevna beseda uporabljati šele potem, ko jo je kateri od naših pisateljev ali pesnikov uporabil v svojih delih.

Da je tako prepričan šolarsko in togo, nam ni treba posebej razlagati. Dovolj bo, če pomislimo na to, da pisatelji in pesniki niso edini tvorci jezika, da jezik oblikujejo tudi druga področja človekovega udejstvovanja: znanost, tehnične, gospodarske, naravoslovne vede, obrti in poklici ipd.

Ali je mogoče, da slovensko tlopisje in krajepisje ni zajelo označitve »brojnica« za zanimiv kraški pojav, kadar se vrelec sladke vode nahaja pod morjem, in da se v šolah leto za letom učijo, da se takemu pojavu reče »vrulja«? To je samo eden od mnogih primerov. Drugi, temu podoben, bi bilo zamenjavanje pojma »planina« (visokogorski pašnik) s pojmom gora, zaradi prepisovanja novic iz srbskih in hrvaških virov.

(Potrebno je vedeti, da je prevajanje in uporabljanje tujih virov posebno žgoče vprašanje, ki prinaša netočnosti, nerazumljive tujke in kvarki slovenski stavek. Zaradi tega je obveščeno slovenskega človeka ali tistega, ki bere le časnike, ali pa tistega, ki hodi v šolo in študira, prav slaba.)

Kakšno bi moralo biti merilo o tem, kaj je narečje in pravorečje?

1. Najprej poreklo besede, ali je slovenska, ali ni.
2. Jezikovni čut. Mnoge tuje besede je slovenščina že tako prekvasila, da se našemu posluhu ne upirajo preveč.

Dobro je povedati vsem tistim, ki se bojijo, da bi nastala zmešnjava, če bi začeli v našem pisanju zajemati tudi izraze in pojme, ki jih proglašajo za narečne: veliki narodi se česa takega sploh ne bojijo; Nemci zbirajo v slovarje besede, ki se uporabljajo le v Avstriji ali v Švici. Pri Slovencih pa naj bi se bali jezikovne zmešnjave, čeprav meri naše ozemlje le 200 km premera? Bali naj bi se zajemati naše jezikovno izrazno bogastvo? To pomeni našo majhnost, ki je v resnici v naši ozkosti ne pa v naši malostevilnosti. Časnikarji in šolniki ter vsi tisti, ki pišejo, bi se morali zavedati, da slovarji in knjige niso merodajni, da je treba jezikovni izraz bogatiti, ne pa se opirati na tisto, kar je bilo nekdanj zapisano. Znanost, tudi jezikovna, dela počasi, hitreje pa bo izraze obdelala, če so enkrat že zapisani. Narečje in pravorečje sestavljajo celoto. Pravorečje oz. knjižni jezik le samo skupni izraz narečij in je zato z njim organsko, neločljivo povezan. Zanemarjanje narečij pomeni zato zanemarjanje knjižnega jezika samega.

Če jezik neke narodnosti v tem pogledu ni sposoben enakovredno nastopati nasproti drugim jezikom, se začena malodušje in to se pri nas že začena čutiti.

Kje je torej v pisanju omejitev? To naj ne bodo lokalizmi, dialekti in še kaj, ampak jezikovni čut, ki nam ne dopušča pisati izrazov, ki jih jezik ni predelal: (glih, žleht, fejš...), in skrb za čimvečjo razumljivost, ki nam narekuje, da se izogibljemo tujk in se trudimo vpletati svoje besede, razen za take tujke, ki so že donašene (n.pr. politika, vaza itd.) J. Šavli

Iz Goriške

O življenju v Štandrežu

Društvo neposrednih obdelovalcev zemlje v Štandrežu je že pred nekaj leti dalo pobudo za vaško praznovanje zahvalne nedelje ali, kakor ji tudi pravijo, »hvaležnice«. Ta dan se kmetijski pridelovalci zahvaljujejo Bogu za sadove zemlje in vsakdanji kruh. Tako je bilo tudi prejšnjo nedeljo.

To ljudsko obredje se začne najprej v cerkvi s simboličnim darovanjem pridelkov in z zahvalno pesmijo. Na trgu pred cerkvi je nato trojni blagoslov. Najprej blagoslovi domači župnik poljske pridelke, ki so razstavljeni na lepo okrašenem vozu; potem kruh in vino in še kmetijske stroje, ki jih gospodarji pripeljejo na trg. Hlebi domačega kruha in nova kapljica so na razpolago vsem vaščanom kar na trgu, poljske pridelke na vozu pa odpelje kmečko društvo v Gorico in jih daruje raznim zavodom. Društveni člani in gostje se zberejo še k preprosti zakuski, kjer možujejo o vremenu, letini in delu. Tako je bilo tudi letos v mali župnijski dvorani, kamor so bili povabljeni predstavniki vseh domačih društev.

Tudi naša prosvetna društva se kar živahno gibljejo. V prosvetnem društvu »O. Župančič« so končali šahovske turnirje. Učitelj Slavko Rebec je imel predavanje s filmi o aragonski jami pri Cerknem.

Pevma

POGREB ZAVEDNEGA NARODNJAKA

Včeraj popoldne so pokopali na pevmškem pokopališču 81 let starega vaščana Petra Boškina. Pokojnik je bil po poklicu mizarski mojster. Poznali so ga v Pevmi in okolici kot pridnega, poštenega in skromnega človeka. Stirideset let je delal kot mojster pri Mizarskem konzorciju v Gorici. Za zvesto službo je prejel tudi zlato kolajno. Znan je bil v mladih letih tudi kot dober pevec v prosvetnem društvu. Kot zaveden narodnjak je sodeloval tudi pri osvobodilnem gibanju.

S svojo ženo Marijo, doma pri Primožičevih na Oslavju, je vzgojil tri hčere. Lidija je učiteljica na slovenskih šolah. Vsem sorodnikom izražajo sosedje in znanci globoko sožalje.

Prosvetno društvo »Štandrež« je v oktobru priredilo prijeten skavtski večer. Ob petdesetletnici plebiscita na Koroškem je v župnijski dvorani kazal g. Vinko Zaletel iz Koroške čudovite barvne slike o lepoti te dežele in o šegah ter navadah njenih prebivalcev. Dramski odsek tega društva pa bo v drugi polovici novembra nastopil z dvema Čehovljevim šaloigramama »Snubač« in »Medved«.

Društvo je tudi izdalo svoj še dobro udomačeni mesečnik »Štandreški zvon«. Zadnja številka je še posebno zanimiva, ker prinaša poleg nadaljevanja Bednarikovega orisa »Štandrež v starih imenih« tudi članek o nekdanjih običajih ob ženitovanju pod naslovom »Štandreška ohcet«. Takšni spisi so za domačine prav prijetno in zanimivo branje.

NOVA GLUHONEMNICA

V gorici obstaja že iz predvojnih časov zavod za gluhonemo mladino. Njegov ustanovitelj je bil veliki goriški kulturni delavec, deželni šolski nadzornik kanonik Valentin Stanič. Ta mož, iz Bodreža pri Kanalu, ki je bil tudi pesnik in pisatelj, nam je znan tudi iz Lovrenčičevega romana »Cerovščkov gospod«.

Staničevo človekoljubno ustanovo je v povojnih letih vodil in povečal neutrudni strokovnjak za vzgojo gluhonemih duhovnik Ivan Reščič. Zdaj jo pa vodijo, samo v italijanskem jeziku, posebni redovniki.

V dolgih letih pa je postalo poslopje na koncu Semeniške ulice pretesno. Zdaj oskrbuje zavod šestdeset otrok, ki prihajajo po večini iz videmske pokrajine. Potrebno pa bi bilo po sodobnem načinu poskrbeti za 130 otrok, kolikor je gluhonemih v vsej deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Deželna in pokrajinska uprava sta že začeli priprave za nov zavod gluhonemih, ki bi lahko sprejel vse te otroke. Deželna uprava je že določila za nove stavbe pol milijarde lir. Novi zavod, ki bo imel prostora za 150 gojencev, bodo zgradili na prostoru, ki se širi zadaj za umobolnico. Z zidavo mislijo začeti že s prihodnjim letom.

Prosvetni večer v Rupi

Po dolgem času, morda je minilo že eno desetletje, pripravlja pevski zbor Rupa - Peč kulturni večer. Napovedan je za nedeljo, 29. t.m. ob 20.30. Ker nimamo v vasi nobene primerne dvorane, bo prireditev v šolskem poslopiju v Rupi.

Ta večer ima v prvi vrsti namen, da se naši ljudje zberejo in zbližajo v prijetni družbi, kakor ena sama velika družina, in da se skupaj razvedrijo in poživijo.

Na sporedu bo zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami o lepotah Gorenjske, posebno o Bohinju in o običajih v tistih krajih.

Nastopila bo gospodična Jana, domačinka iz Bohinja, ki jo naši domačini dobro poznajo kot vrlo dekle, zlasti tisti, ki so bili na izletu v Bohinju.

Poleg predavanja in slik bo tudi pevski zbor poskrbel za kulturni užitek z izbranimi pevske točkami. Poskrbljeno bo, da bodo vsi zadovoljni. Obisk bo brezplačen. Prireditelji so prepričani, da se bodo tega kulturnega večera udeležili vsi ljudje iz naše soseske in tako pokazali svoje zanimanje za našo besedo in pesem.

ŠOLSKO OBVESTILO

Ravnateljstvo enotne srednje šole v Gorici, ul. Randaccio 10, obvešča starše dijakov in njihove namestnike, da bodo roditeljski sestanki od meseca novembra do maja vsak 16. dan v mesecu ob 18. uri v šolski zbornici.

Prvi sestanek bo v ponedeljek, 16. t. m.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Koncert Glasbene Matice

V soboto je vladalo res praznično razpoloženje na drugem letošnjem koncertu Glasbene matice. Mala dvorana Kulturnega doma je bila tokrat odločno premajhna. Zanimivost programa, še bolj pa gostovanje odličnega slovenskega violinista *Dejana Bravničarja* je privabilo na koncert izredno številno občinstvo obeh narodnosti.

Na sporedu sta bili dve znani deli iz tradicionalnega repertoarja: Bachov violinski koncert v »a« molu in Vivaldijeva monumentalna serija štirih koncertov »Letni časi«. Enotnost programa je poudarjalo še dejstvo, da je bil Bach iskren občudovalec Vivaldijeve glasbe in je rad uporabljal tematiko iz del tega italijanskega mojstra za lastne skladbe.

Glavna teža koncerta je bila na Vivaldijevih »Letnih časih«, katere lahko prištevamo med najpomembnejše stvaritve na področju takoimenovane programske glasbe. Orkestru Glasbene Matice moramo to pot brez pridržka priznati, da se je izredno potrudil in se odločno približal idealni poustvarjalnosti. Zelo nazorno nam je slikal »pomlad« z imitacijami ptičjega petja, pri katerem je seveda doprinašal glavni delež solist Bravničar. Pri »poletju« nas je kompozicijska tehnika spomnila na podoben, a kasneje napisan Mendelsohnov »Sen kresne noči«. V drugem stavku so bili zelo dobro izvedeni dinamični kontrasti, ki so se v tretjem delu stopnjevali v vratolomne tehnične ekshibicije. Prav tako je bilo prepričljivo podana resignacija in spokojnost »jeseni«, ki je svoj višek dosegla v drugem, počasnem stavku. Tu je k uspehu odločujoče prispevala čembalistka *Dina Slama*, ki je ponovno potrdila svoj prefinjeni glasbeni okus. Z »zimo« je orkester uspešno zaključil svoja izvajanja.

Levji delež koncerta je nosil seveda violinist

Dejan Bravničar. Morda še bolj kakor Bach mu je Vivaldi dal priložnost, da pokaže vso svojo brezhibno tehniko in lepoto kantilene. Vivaldi je bil sam odličen violinist, zato se pri pisanju svojih koncertov ni omejeval pri tehničnih zahtevah. Solist je ves zahteven part obvladoval z neverjetno lahkotnostjo in igrivostjo; v vseh počasnih stavkih pa pokazal lep in topel ton. Mestoma sta se solistu priključila v solistični tercet tudi bivša gojenca Glasbene Matice violinista Žarko Hrvatič in Aleksander Župančič. Svojo nalogo sta častno izvršila.

V primeri z Vivaldijem, je bila izvedba Bacha manj prepričljiva: v glavnem zaradi pretiranih dinamičnih kontrastov med solistom in orkestrom. Nekaj je gotovo zakrivila tudi dvorana, ki pretirano krepi zvok. Koncert je vodil Oskar Kjuder, kateremu treba priznati glavno zaslugo za viden napredek godalnega orkestra.

Za res lep glasbeni užitek so bili deležni iskrenega priznanja tako solist Dejan Bravničar kot dirigent in orkester. *Ubaldo Vrabec*

KIPAR FRANCE' GORŠE' RAZSTAVLJA V CELOVCU

Akademski kipar France Gorše bo od 13. novembra razstavljal v Celovcu v galeriji Slama na Benediktinskem trgu (Benediktinerplatz). V delih, ki jih je umetnik zadnje čase ustvarjal v vasi Korte nad Železno Kapljo na Koroškem, bodo zastopane tehnike v lesu, žgani glini, bronu in bakru. Pred kratkim je Gorše ustvaril v celjski opatiji nov križev pot. Umetnik je deloval med dvema vojnoma tudi na Primorskem, po drugi vojni pa je nekaj let poučeval na slovenskih višjih šolah v Trstu, nakar se je izselil zaradi znane boleče nestalnosti mnogih slovenskih profesorjev, ki jim je birokracija metala (in jim še meče) polena pod noge, v Združene države, kjer se je dobro znašel. Nedavno pa se je vrnil iz Amerike.

V našem mestu ima še vedno mnogo prijateljev, ki z veseljem pozdravljajo priložnost, da si bodo lahko v Celovcu, ki spričo današnje motorizacije ni daleč, lahko ogledali njegove novejsje umetnine.

IZŠLA JE REVIJA »MOST«

Te dni je izšla nova, 26-27. številka revije »Most«. V njej sodelujejo Edvard Ravnikar, Alfredo Vernier, Alojz Rebula, Vladimir Vremec, Aleš Lokar, Lev Detela in Pavle Zidar.

Smrt prof. Bruna Meriggija

Iz Milana je prispela ob koncu tedna presenetljiva in žalostna vest, da je tam nena doma umrl, šele 43 let star, univerzitetni profesor Bruno Meriggi, znani avtor študij o slovenski literaturi in o literaturi drugih jugoslovanskih narodov. Slovenski profesorji in študentje v Trstu so ga dobro poznali, ker je bil večkrat predsednik izpitnih komisij pri zrelostnih izpiti na slovenskih višjih srednjih šolah in predsednik komisij za profesorske izpite.

Univerzitetni prof. Meriggi je bil globok poznavalec slovenske književnosti in književnosti dru-

gih jugoslovanskih narodov. Objavil je med drugim »Zgodovino slovenske literature« in letos še posebej knjigo »Literatura Jugoslavije«, ki je bila razstavljena zadnji čas tudi v izložbah in na prodajnih mizah tržaških knjigarn in v kateri je posvetil slovenski literaturi veliko prostora. Objavil pa je tudi zgodovino češke in slovaške literature ter antologijo najlepših pesmi iz teh dveh literatur. Bil je nedvomno najbolj razgledan slovenist in slavist v sodobni Italiji.

— o —

Izšla je tudi nova, oktobrska številka »Mladike«, s pestro vsebino.

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

XVI.

Prebivavstvo je ljubeznivo, ženske so največ v hlačah in ne preveč elegantne, čeprav čedno oblečene, moški pa so največ športno napravljeni. Zelo veliko je športnih trgovin, ki prodajajo spalne vreče, šotore, gumaste čolne, vsakovrstno opremo za taborenje, ribiške palice itd., kar takoj razodeva, da so Norvežani ne le visoko kulturen, ampak tudi zelo športen narod. Marsikdo jih pozna samo po njihovih odličnih rezultatih v zimskih športih, toda odlični so tudi v poletnih športih — v jadrnanju, lahki atletiki, plezanju itd., pri čemer pa je treba pristaviti, da je skoro ves norveški šport amaterski. To velja tudi za njihove slavne zimske športnike.

Pogosto se zgodi, da kateri izmed njih ne more nastopiti v tujini, ker je poklicno zadržan, to je, ker ne dobi dopusta. To je tudi glavni vzrok, da npr. norveški hokej zaostaja za švedskim, kajti Norvežani si ne morejo, ali boljše, niti nočejo privoščiti odkrito ali prikrito plačanih športnikov.

To je narod, ki res ljubi naravo in se rad telesno giblje. Po mestih je videti za naše pojme malo avtov, zato pa zelo veliko pešcev.

V širni norveški pokrajini je vsepovsod opaziti modre in oranžno rumene šotore taborečih ljudi, a vedno le po en šotor ali dva. Norvežani ne ljubijo gneče ali »gužve«, kot bi dejali Ljubljančani z novo »slovensko« besedo.

Bilo bi predolgo, če bi našteval vse mestne znamenitosti in privlačnosti. Z zanimanjem sem si ogledal zgradbo parlamenta, ki mu pravijo »Storting« (stor-ting, t.j. veliki ting; ting so imenovali v davnih časih ljudski sodni zbor, kjer so razsojali v tožbah, in od besede ting pride najbrž tudi slovenska beseda skandinavskega izvora tožba, kajti končnica ing je v slovenščini s časom postala iz ali iž, torej ti-ž, s končnico ba: tižba — tožba). Zgradba Stortinga stoji ob glavni cesti Karla Johana sredi mesta, in je sicer mogočna, a prav nič bahaška. Izraža samo ponos malega naroda nad demokracijo in neodvisnostjo, ki si ju je pridobil s svojo narodno zavednostjo in politično treznostjo.

Parlamentno zgradbo si je mogoče ogledati tudi od znotraj ob delavnikih od poldne do dveh; na razpolago je tudi vodič. Norveški parlament tako ni nekaj vzvišenega nad ljudstvom, ampak že samo s svojo lego in s svojo odprtostjo dokazuje svojo povezanost z

njim, da je dejansko tam iz ljudstva in za ljudstvo. Prostori parlamenta so lepo umetniško poslikani in okrašeni.

V nedeljo zjutraj sem odšel na grad in trdnjavo Akershus, odkoder je lep razgled na mesto in okolico. Po obširnem parku in na zidovih so še razpostavljeni starodavni topovi in sredi parka je preprost spomenik, ki so ga nekoč postavili nekdanji vojaki iz posadke v trdnjavi v spomin svojemu bivšemu poveljniku po njegovi smrti. Znak, da so ga imeli radi. Danes otroci jahajo na starih topovih in fantje fotografirajo dekleta, sedeča na topovski cevi. Na obsežnem trgu pred poveljniškim poslopjem trdnjave, kjer vihra zastava, stoji velik spomenik Norvežanom, ki so padli v osvobodilnem boju.

Bil je lep, sončen dan in pogled na fjord z njegovimi poraslimi otoki in gozdnatimi bregovi, na prestolnico in na zelene, gozdnate, z vilami, stanovanjskimi hišami, živo pobarvanimi počitniškimi utami in kmetijami posejane nizke gozdnate hribe, ki obdajajo mesto, je res prijazen in mikaven. Postal mi je veselo pri duši, ko sem gledal to vedro mesto, prestolnico malega, a svobodnega in srečnega naroda, in gledal matere, ki so pripeljali svoje otroke, da so srečni tekali po stezicah in tratah, med mračnimi nekdanjimi trdnjavskimi zgradbami, ki se stopničasto nizajo proti vrhu nizkega hriba.

(dalje)

Sodobno kmetijstvo

Problemi sovjetskega kmetijstva

Sovjetska zveza računa z žitnim pridelkom okoli 1,75 milijonov ton. S tem bi bil dosežen najvišji dosežani žitni pridelek sploh. Sicer pa se je zmanjšal izkupiček v kapitalu.

Investicije na hektar obdelane zemlje so hitreje naraščale kot donosi. V posebno rodovitnem področju Stavropol v Kubanu so v teku zadnjega petletnega načrta investirali za več kot 50 odt. na hektar, pridelki pa niso narasli za več kot tretjino. Pridelovalni stroški so se dvignili za 12 odst.

Vodje kolektivnih obratov pa so kljub temu imeli dober izkupiček, ker so obremenitve prenesli na državna ramena. Mnogi upravniki holhozov so začetek gospodarske reforme — klic h komercialni miselnosti — razumeli po svoje. Izrabili so novi način nakupovanja žita. Določbe predvidevajo, da morajo kolhozi v normalnih pogojih doseči določene — nič kaj preveč zahtevne — norme. Načrt velja za več let. Kupna cena žita je nespremenljiva za vso dobo trajanja načrta, z namenom olajšati knjigovodstvo v podjetjih. Za vsako tono žita, ki presega določeno minimalno normo, pa država plača 50 odst. dodatek. Država je s tem namerala vzpodbujati kmetijske obrate k vsestranski višji proizvodnji. V resnici pa so kolhozi skoraj vso svojo proizvodnjo prodali državi in s tem prišli do dodatkov, pri tem pa so popolnoma zanemarjali potrebe živinoreje. Sicer, zakaj pa naj bi to delali, ko so lahko bolj poceni prišli do močnih krmil, ki so jih kupovali od države. Vnele so se živahne diskusije, ali vodijo bolj intenzivno gospodarjenje in materialne stimulacije v pogojih podržavljenega in kolektivnega kmetijstva res k zaželenim uspehom.

IZKAZNICE ZA NAKUP PROTIZAJEDAVSKIH SREDSTEV

Časopisi so že večkrat poročali o predsedniškem odloku z dne 3.8.1968 št. 1255, ki ureja proizvodnjo, trgovino, prodajo in uporabo protizajedavskih sredstev.

To je bilo iz več razlogov potrebno. Znani so primeri tragičnih zastrupitev otrok. Tudi med kmetovalci je število hujših ali lažjih zastrupitev vidno naraščalo iz leta v leto. Največkrat so kmetovalci sami bodisi iz nepoznavanja lastnosti teh sredstev bodisi zaradi podcenjevanja njihovega učinka pretiravali v uporabi pa tudi lahkomišelnost ravnali z njimi.

Trgovci in prodajalci so že opravili izpite in s tem prišli do uradnega dovoljenja za prodajo protizajedavskih sredstev. Zdaj so na vrsti kmetovalci.

Od 11. januarja 1971 dalje bodo polagali izpite kmetovalci, ki nameravajo uporabljati protizajedavska sredstva iz I. skupine, v katero spadajo najbolj strupeni pripravki. Od 11. januarja 1973 dalje pa bodo delali izpite tisti, ki želijo uporabljati pripravke II. skupine. Sem spadajo vsa manj strupena sredstva.

V prihodnosti ne bo smel kupovati protizajedavskih sredstev nihče, ki ni dopolnil 18. leta. Protizajedavska sredstva pa bodo čez nekaj let smela biti v prodaji le pakirana in zapečateni.

MNOGO NEREŠENIH VPRAŠANJ

Kvantitativno in kvalitativno izboljšanje kmetijske proizvodnje zadeva na vrsto nerešenih vprašanj. Sovjetska zveza je v letih 1966-1969 pridelala povprečno 162 milijonov ton žita na leto. Za izvoz je šlo le 6 milijonov ton, medtem ko so morali večkrat zaradi slabih letin žito tudi uvažati iz Kanade. Da bi lahko zadovoljili domače potrebe in tudi lahko izvažali, bi morali pridelati letno okrog 240 milijonov ton žita. Načrti pa predvidevajo za naslednjih pet let samo povprečno 195 milijonov ton žita. Povrh bi morali doseči vsaj 17 do 18 stotov žita na hektar. Takšne donose dosežajo za zdaj samo v Ukrajini, v moldavski republiki in v baltških republikah. Zagovorniki bolj intenzivnega gospodarjenja svetujejo povečanje proizvodnje in s tem uporabe umetnih gnojil, vnašanje novih strojev, velik namakalni program, pa tudi bolj natančno določanje najboljših žitnih področij.

SREBRNIKI V OBTOKU

Od sredine prejšnjega tedna »so v denarnem obtoku« srebreniki po tisoč lir. Napovedani so bili že pred mesecem dni, a jih državna kovnica prej ni mogla izdelati. Pripravila je dva milijona kosov. Pošiljati so jih začeli posameznim pokrajinskim državnim

nim blagajnam v omejenem številu. To pa zato, da jih ne bi že v nekaj dneh pokupili prekupčevalci in numizmatiki, kar pa se je ravno zato zgodilo.

Novi kovanci so namreč izdani v spomin prve stoletnice, odkar je Rim glavno mesto Italije.

Pa tudi ne glede na zgodovinsko pomembnost srebrni kovanci mikajo zbiravce. Saj se je zgodilo isto s petstolirskimi Dantejevimi srebrniki, leta 1964. Iz prometa so zginili že v enem letu. Nakovali so jih 150 milijonov kosov. Danes jih cenijo na dva do tritisoč lir. Zato bo baje posebna komisija pazila, da se ne bi tudi z novimi »tisočaki« zgodilo podobno. A do zdaj so še vsi nekam izginili.

Jedrska elektrarna v Sloveniji

Predsednika izvršnih svetov Slovenije in Hrvatske sta podpisala v začetku tega meseca sporazum o gradnji prve skupne jedrske elektrarne. Proizvajala bo šeststo megavatov jedrske energije. Krila bo pogonske potrebe pokrajini ob slovensko-hrvatski meji.

Stroški za zgradnjo bodo znašali eno milijardo in šest sto milijonov dinarjev. Postavili jo bodo na levem bregu Save, tri kilometre jugovzhodno od Krškega. Končana bo leta 1972.

Danes deluje na svetu že 61 podobnih jedrskih central s skupno proizvodnjo 25 tisoč megavatov. Do leta 1975 jih bodo zgradili še devetdeset, kar bo dalo skupno proizvodnjo 125 tisoč megavatov.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

ODBOJKA

BOR - LIBERTAS (Trst) 3:1 (10:15, 15:6, 18:16, 15:3)

Moška ekipa Bora je letošnje prvenstvo pričela zelo uspešno. Po dveh zaporednih zmagah z gladkim 3:0, so se naši fantje v soboto srečali s tržaškim Libertasom. Ta derby je nekoliko razočaral zlasti zveste navijače Bora. Ti so prišli na svoj račun le v tretjem nizu, ki se je po ostrem boju za vsako žogo končal z visokim izidom 18:16 v korist slovenske ekipe. Zadnji set se je odvijal le v eno smer, saj ni Libertas nikoli ogrožala Borovcev.

Očitno je, da ekipa Sergija Veljaka precej občuti vrzel, ki jo je zapustil obetajoči Klavdij Veljak. Za vso slovensko javnost in zlasti za domače športnike je mučno, da pride do takih nesoglasij. Skrajni čas je že, da bi vsa domača športna društva stopila v skupno zvezo, ki bi edina lahko reševala tudi take probleme. Le s skupnimi močmi bomo lahko nudili tudi našim ambicioznim športnikom to, kar danes lahko dobijo le pri italijanskih klubih. Nezaslišano je namreč, da se dober in obetajoč atlet oduji, potem ko ga je slovensko športno društvo z velikimi težavami vzgojilo. Športna javnost zelo želi, da bi se zadeva Klavdija Veljaka kmalu uredila v obojestransko zadovoljstvo.

NAMIZNI TENIS

V nedeljo je bil v prostorih ENAOLI pokrajinski turnir v namiznem tenisu, ki so se ga udeležili vsi najboljši igralci. Prepričljivo je zmagal bivši državni prvak Boris Košuta, ki je v finalu premagal Venutija. Turnirja so se udeležili tudi predstavniki nabrežinskega Sokola, ki se vestno pripravljajo na prvi letošnji nastop v deželni C ligi. Cattonar in Radovič sta izgubila

že prvi tekmi: presenetil pa je mladi Fabijan, ki je po zmagi nad boljšim Kochom in Mamellijem podlegel šele finalistu Venutiju. Ukmar je prav tako šele v tretjem kolu klonil državnemu reprezentantu Peterliniju, po zanimivi, a preveč živčni tekmi. Skrajni čas je že, da se ta domači atlet pripravi na tekme tudi psihološko, saj z mirno igro dosega zavirljive rezultate.

NOGOMET

V prvi amaterski ligi se je kriška Vesna po nedeljskem porazu proti Pro Romansu znašla na samem repu lestvice. Vsi kriški igralci so zelo požrtvovalni, obramba deluje dobro, z napadom pa nekaj ni v redu. Priznati pa moramo, da je konkurenca v tej ligi zelo ostra, saj nastopajo tudi zelo kakovostne ekipe z dolgoletnimi izkušnjami.

Primorje je v nedeljo ponovno izgubilo in tokrat z ekipo S. Anna. Položaj Prosečanov se tako slabša in so se že nevarno približali dnu lestvice. Želimo jim, da bi se kmalu opomogli in končno zaigrali res, kot znajo.

V tretji ligi je Breg pripravil presenečenje z gladko zmago nad vodečim Libertasom s Proseka, ki do tedaj še ni okusil poraza.

Zarja nadaljuje svojo uspešno pot, saj je premagala Esperio s 3:0.

Primorec pa je že s tradicionalnim 4:0 odpravil Union in se tako rehabilitiral po porazu, ki ga je doživel z Inter SS.

Devin - Štivan je z dvema Pahorjevima goloma preobrnil rezultat, ki je ob koncu prvega polčasa bil v korist druge ekipe Vesne.

Končno je Olimpija remizirala z Virtusem v tekmi, ki bi jo morala zmagati, saj predstavniki Gabrovca niso znali izkoristiti vseh priložnosti.

ketna

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 15. novembra, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Cv. maša; 9.45 Ravanello: Tema z variacijami v h molu za orgle. Igra Devetak; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 Oddaja za najmlajše: G. Boldrini: »Skrivnost Etruščanov«; 11.35 Ringaraja za naše malčke. 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.30 W. W. Jacobs - L. Parker: »Opicija taca«, kriminalka, Režira Peterlin; 16.35 Parada orkestrrov; 17.30 Revija zborovskega petja. 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Lahka glasba; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Filmska glasba; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklore: »Ljudske pesmi«; 21.00 Semenjska plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba. Pribec: Figure za flavto. Igra flavtist Swiatek; 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 16. novembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.00 Na banjo igra Morgan; 12.10 Kalanova »Pomenek s poslušavkami«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time, pripravljata Lovrečič in Deganuti; 17.35 Vaše čtivo; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Bugamelli: Sonatina za klavir štiriročno; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.15 Zbor »Illersberg«; 19.35 Revija glasbil; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Glasbene razglednice; 21.00 Romani, ki so vplivali na zgodovino; 21.25 Romantične melodije; 21.50 Slovenski solisti. Pianist Acì Bertonecelj. Hoffmeister: Bledi spevi; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 17. novembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Kitarist Powell; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojo; 19.10 E. Cevc: Preproste stvari »Postelja«; 19.25 Zbor »V. Vodnik« vodi Ota; 19.45 Glasbeni best-sellerji; 20.00 Šport; 20.35 Smareglia »Istrska svatba«, opera; 22.35 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 18. novembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Pianist De Vita; 12.10 Brali smo za vas; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Slovarček sodobne znanosti; 17.55 Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«. 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Violinist Ughi, pri klavirju Macoggi; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 Jazz ansambli; 19.40 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.10) Za vašo knjižno polico; 21.45 Melodije v polmraku; 22.05 Zabavna glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Trobentač Hirt; 12.20 Družinski obzornik; 13.30 Glasba po željah 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time; 17.35 Kako in zakaj; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 19.10 Pisani balončki; 19.30 Izbrali smo za vas; 20.00 Šport; 20.35 C. Bertolazzi: »Dedič«, igra; 21.55 Skladbe davnih dob; 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 20. novembra, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Saksofonist Mondello; 12.10 Stanovanjska kultura in oprema skozi stoletja; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sodobni slovenski skladatelji, Bravničar: Koncert za rog in orkester. Simf. orkester RTV Ljubljana vodi Hubad. Solist Falout; 19.10 C. Schwarzenberg: »Socialno zavarovanje«; 19.20 Ženski vokalni kvartet iz Ljubljane; 19.40 Novosti v naši diskoteki; 20.00 Šport; 20.35 Delo in gospodarstvo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.40 Folklorni plesi; 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 21. novembra, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 L. Businco: O človeški prehrani; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste; 18.10 Operetni odlomki; 17.00 Znanstveni pevci; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Lepo pisanje; 17.55 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Nepozabne melodije; 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Gabrjah; 20.00 Šport; 20.50 F. Jeza »Brez sledu«, kriminalka. Radijski oder, režira Kopitarjeva; 21.30 Vabilo na ples.

F.J. 57 S M R T V POMLADI

A bilo mu je težko ob misli, da bo vse poldne ždela na pručici ob štedilniku in premlevala svoje otožne misli. Da bi jo zaposlil, tako da ne bi imela časa, da bi se vdajala svoji otožnosti, si je nekaj izmislil:

»Mama, ali imate kaj jabolk?«

»Imam.«

»Toliko časa že nisem jedel jabolčnega štruklja. Bi mi ga hoteli speči za noč?«

»Seveda. Rada,« je rekla.

Videl je, da se ji je obraz razjasnil, na njem se ji je odrazilo veselje. Zadovoljna je bila, da mu bo lahko ustregla in mu napravila veselje.

»Pa glejte, da bo tak, kot ga znate speči samo vi. Veliko jabolk, pa malo moke.«

»Ne boj se, nisem še pozabila, kakšen ti je všeč,« se je nasmehnila. »Čudno, da se nisem sama spomnila, da imaš tako rad jabolčni štrukelj.«

Pomirjen se je odpravil. Vedel je, da ji bo dal štrukelj dovolj dela, da ne bo imela časa žalovati za svojimi lepimi sanjami.

Malo mesto je bilo pogreznjeno v praznični mir, ki je mejil na negibnost. Ceste so bile skoraj prazne. Le tu pa tam je šel kdo s smučmi na ramah preizkušat sveži sneg na pobočja za mestom. Od nekod je prišla gruča nemško govorečih fantov in deklet. V nekaterih je prepoznal dijake, ki so hodili nekaj let za njim v gimnazijo. Nekdo ga je spoznal in ga po slovensko pozdravil. Drugi so ga samo strmo pogledali. Večina je nosila bele nogavice in športne pumparce pod lodnatimi plašči.

Tišino prazničnega popoldneva in belino mehkega novega snega je trgalo le strganje snežnih lopat. Hišniki so čistili pločnike. Zdaj pa zdaj se je vsul s strmih streh plaz snega in zgrmel na cesto. Ura na cerkvenem stolpu, ki je izvirala še iz rimskega časa in na katerem so baje svoje dni stražili Koclovi vojščaki je

zveneče udarila štiri. V stekleni omarici na nekem zidu je opazil pod naslovom marimorskega nemškega dnevnika nekaj velikih fotografij s slikami iz Sudetov, z ljudmi v hitlerjanskih uniformah. Omarica je bila prepletana z žico, kar mu je izvabilo nasmeh. Se vedno je bila torej v nevarnosti, da bo kdo s kamnom razbil šipo in potrgal fotografije iz nje. To se je dogajalo že tedaj, ko je on še hodil v gimnazijo. Očitno se medtem ni mnogo spremenilo v mestu.

Profesor Sket je stanoval v prvem nadstropju lepe stare hiše v tihi stranski ulici, tam kjer je bila najširša.

Pozvonil je. Po glasovih v notranjosti je takoj vedel, da so doma. Odpret mu je prišlo drobno dekle. Svetli lasje so obdajali bled, ozek obraz z velikimi očmi. Potem pa se je spomnil, da je minilo že poldrugo leto, odkar je bil zadnjič tu, in da je morala Verica medtem precej zrasti.

»Verica, ali si res ti? Dober dan! Kako si postala velika,« je rekel.

Zaradi te pohvale ali morda zaradi tega, ker je bila v copatah in jo je bilo tega sram, je zardela in prvi hip ni vedela kaj reči. Morda ga tudi ni takoj prepoznala. Nato pa se je veselo nasmehnila. Vrnila mu je pozdrav in ga spustila noter.

»Kdo je?« se je zaslísal glas profesorja Sketa izza priprtih vrat dnevne sobe.

»Obisk,« je nekoliko poredno oznanila Verica in prehitela Tineta.

Profesor je prišel iz sobe in na njegovem energičnem, močnem obrazu se je zazrcalilo veselje, ko je zagledal Tineta.

»Dober dan — in srečne praznike,« je rekel Tine. »Oprostite, če motim, ker je praznik, a prijela me je taka želja, da bi vas obiskal. Rad bi se kaj pogovoril z vami, profesor.«

(dalje)

S Tržaškega**Revija pevskih zborov**

Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu bo priredila v nedeljo 15. t. m. ob 17. uri revijo pevskih zborov.

Nastop z zanimivim sporedom bo v Kulturnem domu v Trstu, ul. Petronio 4.

PREDAVANJE O MODERNIH STARŠIH IN MODERNI MLADINI

Dr. Valter Dermota, profesor za pedagogiko in kateheto na bogoslovni fakulteti v Ljubljani, bo predaval v soboto 14. novembra ob osmih zvečer v Marijinem domu v ulici Risorta 3 o temi.

Moderni starši pred moderno mladino. Vstop prost.

19. decembra pa bo istotam predaval dr. Matej Poštovan, časnikar v Trstu, o temi Sindikati, stavke in socialna reforma.

ČESTITAMO

Dne 7. novembra je v Rimu na medicinski fakulteti milanske Katoliške univerze promoviral za doktorja Andrej Beličič z Opčin. Novemu zdravniku vsi prijatelji in znanci čestitajo in mu želijo veliko uspehov v življenju! Čestitkam se pridružujeta uredništvo in upravo Novega lista.

BIRSA V GALERIJ »TERGESTE«

V galeriji »Tergeste« na Battistijevi cesti 23 v Trstu razstavlja do 16. t. m. slovenski slikar Viktor Birsa.

Razstavil je zlasti pokrajinske slike v oljni tehniki, z istrskimi in primorskimi motivi, polja itd. Njegove barve so harmonične, ubrane na razpoloženje, npr. na pokrajino ob zahajajočem soncu. Rad ima modrikasto barvo, ki spominja na prve večerne sence. V tehniki slikanja je virtuozen, hkrati pa sproščen, lahkoten.

— o —

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

V soboto, 14. novembra 1970 ob 20.30

L. N. TOLSTOJ

»M O Č T E M E«

— o —

V oceno smo prejeli

»Poglavje o dialogu«, Zrenja in uvidi 1, Založba Sij, Buenos Aires, 1970. 32 strani.

Iz Gorice**MALI OGLAS**

Zobozdravnik v Gorici išče mlajše deklet kot pomočnico-vajenka v ambulanti. Naslov: ulica Carducci 17, telefon 2909.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« - Trst